

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA KIRJASTUSE PÕHIMÄÄRUS

I. ÜLDSÄTTED

1. Eesti Teaduste Akadeemia Kirjastus (edaspidi Kirjastus) on Eesti Teaduste Akadeemia (edaspidi Akadeemia) kui avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus, mis on asutatud Eesti Teaduste Akadeemia presiidiumi 1993. a 12. oktoobri otsuse (protokoll nr 10 § 65) ja Eesti Vabariigi kultuuri- ja haridusministri 1994. a 17. jaanuari käskkirja nr 5 alusel ning mis tegutseb alates 1. jaanuarist 1994. a.
2. Kirjastus lähtub oma tegevuses teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusest, Eesti Teaduste Akadeemia seadusest, teistest õigusaktidest, Akadeemia põhikirjast ja oma põhimäärusest.
3. Kirjastuse põhimääruse ja selles tehtavad muudatused kinnitab Akadeemia üldkogu ning registreerib Haridus- ja Teadusministeerium. Põhimäärus ja selle muudatused jõustuvad nende registreerimise hetkest.
4. Kirjastus on kasumit mittetaotlev asutus, mis tugineb oma ülesannete täitmisel Akadeemia toetusele ja oma majandustegevusest saadavatele vahenditele.
5. Kirjastuse tegevus allub Akadeemia juhtimisele ja kontrollile.
6. Kirjastusel on oma nimetuse ja Akadeemia embleemi kujutisega pitsat, oma logo ja sümboolika ning oma arveldusarved pankades.
7. Kirjastuse nimi on inglise keeles "Estonian Academy Publishers".
8. Kirjastuse asukoht on Tallinn 10130, Kohtu 6.

II. KIRJASTUSE ÜLESANDED

9. Kirjastus on asutus, mille põhiülesandeks on välja anda teaduslikku ja populaarteaduslikku kirjandust ning arendada tegevust, mis aitab kaasa Eesti teadlaste uurimistulemuste laiemale levikule.
10. Oma ülesannete täitmiseks Kirjastus:
 - 1) kirjastab Eestile oluliste valdkondadega seotud avatud ligipääsuga rahvusvahelisi teadusajakirju;
 - 2) kirjastab teisi Eesti teadusele ja kultuurile vajalikke perioodilisi ja üksikväljaandeid (sh digikujul);
 - 3) teeb oma kirjastatud trükistele ja digiväljaannetele reklaami, korraldab nende kohta informatsiooni edastamist raamatulevi ja teiste teabelevi kanalite kaudu, organiseerib nende ettetellimist ning korraldab nende levitamist;
 - 4) osaleb oma kirjastamistegevuse ja kirjastatud väljaannete tutvustamiseks ja propageerimiseks raamatu- ja kirjandusmessidel ja -näitustel ning kirjanduse näitusmüükidel;
 - 5) hoolitseb oma tegevuseks vajaliku materiaaltehnilise baasi arendamise ja täiustamise eest;
 - 6) korraldab kirjastamisalaseid näitusi ja konkursse ning kirjastatud trükiste oksjoneid;
 - 7) korraldab töötajate kirjastamisalast väljaõpet;
 - 8) annab Eesti teadlastele ning teadus-, haridus- ja kultuuriasutustele kirjastamisalaseid konsultatsioone ning osutab neile teenuseid teaduslike, populaarteaduslike ja muude tööde kirjastamise ja trükkimise küsimustes.

III. KIRJASTUSE ÕIGUSED

11. Kirjastusel on oma ülesannete täitmisel õigus määrata iseseisvalt oma organisatsiooniline struktuur, valida oma tegevuse viisid ja koostööpartnerid ning otsustada oma kasutuses oleva vara ja oma tegevuse tulemuste kasutamise üle seal, kus see ei ole reguleeritud seaduse, käesoleva põhimääruse või lepingutega.

12. Kirjastusel on õigus osutada tasulisi teenuseid ja arendada kirjastamisalast majandustegevust tingimisel, et sellest laekuvaid vahendeid kasutatakse käesoleva põhimäärusega seatud ülesannete täitmiseks.

IV. KIRJASTUSE JUHTIMINE

Direktor

13. Kirjastuse tegevust juhib, tema õigusi teostab ning tema vara ja rahalisi vahendeid käsutab direktor, kes juhindub oma töös kehtivatest seadustest ja muudest õigusaktidest, käesolevast põhimäärusest ning sõlmitud lepingutest.

14. Kirjastuse direktori kinnitab tähtajaliselt kuni viieks aastaks ametisse Akadeemia juhatus. Sama isikut võib uueks tähtajaks Kirjastuse direktoriks kinnitada järjestikku korduvalt.

15. Kirjastuse direktori kinnitab Akadeemia juhatus ametisse tema senisele tegevusele antud hinnangu või avaliku konkursi alusel.

16. Kirjastuse direktoriga sõlmib ja lõpetab Akadeemia nimel tähtajalise töölepingu Akadeemia peasekretär.

17. Kirjastuse direktor:

1) vastutab Kirjastuse üldise arengu, Kirjastusele käesoleva põhimäärusega kohustuseks tehtud ülesannete nõuetekohase täitmise ning Kirjastuse vara ja vahendite õiguspärase, sihtotstarbelise ja otstarbeka kasutamise eest;

2) esindab Kirjastust ilma erivolitusteta kõigis suhetes riigi- ja omavalitsusasutustega, asjaajamisel kohtus ning suhetes teiste isikute, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonidega;

3) sõlmib, muudab ja lõpetab töölepinguid Kirjastuse nimel;

4) annab oma pädevuse piires Kirjastuse igapäevast tegevust reguleerivaid käskkirju, korraldusi ja juhendeid;

5) kinnitab Kirjastuse töö sisekorraeeskirja, asjaajamisjuhendi ja tuleohutuse eeskirja ning ruumide ja töövahendite kasutamise tingimused ja korra;

6) esitab Akadeemia presidendi, peasekretäri või juhatuse nõudel Kirjastuse tegevust kajastavaid selgitusi, andmeid ja dokumente;

7) koostab ja esitab Akadeemiale Kirjastuse tegevuse aastaaruanded. Aastaaruanded vaatab läbi Akadeemia juhatus ja kinnitab Akadeemia koondaruande koosseisus Akadeemia üldkogu.;

8) täidab muid ülesandeid, mis tulenevad kehtivatest seadustest ja muudest õigusaktidest, käesolevast põhimäärusest ning Akadeemia presidendi, juhatuse ja üldkogu otsustest.

Ajakirja peatoimetaja, toimetuskolleegium ja nõuandev kogu

18. Ajakirjade väljaandmise sisulist poolt juhivad ajakirjade peatoimetajad/toimetuskolleegiumi esimehed, erialatoimetajad, ajakirjade toimetuskolleegiumid ja/või nõuandvad kogud.

19. Ajakirjade peatoimetajad nimetab viieks aastaks Akadeemia juhatus kooskõlastatult ajakirja kaasväljaandjatega. Peatoimetajad esitavad juhatuse nõudel ajakirjade väljaandmist kajastavaid selgitusi, andmeid ja dokumente.

20. Ajakirjade erialatoimetajad, toimetuskolleegiumi koosseisu ja selle esimehe kinnitab Akadeemia juhatus peatoimetaja ettepanekul üldjuhul viieks aastaks.

21. Ajakirja toimetuskolleegium eesotsas peatoimetajaga/kolleegiumi esimehega täidab ajakirja väljaandmisel järgmisi ülesandeid:

1) arendab publitseeritavate materjalide saamiseks koostööd autoritega;

2) analüüsib laekunud käsikirjade sisulist taset ja vastavust publitseerimisnõuetele ning organiseerib nende hindamist ja retsenseerimist kodu- ja välismaiste retsensentide kaasabil;

3) otsustab ajakirjas avaldatavate materjalide valiku ja avaldamise järjekorra ning kinnitab sisukorrad ajakirja üksiknumbrite kirjastamiseks;

4) otsustab ja kinnitab juhendumiseks vormi-, stiili- ja liigendusnõuded ajakirjas avaldatavatele materjalidele;

5) annab Kirjastuse direktorile soovitusi ajakirja küljendamise, kujundamise ja avaldatavate materjalide trükitehnilise vormistamise kohta vastavalt nende eripärale ja sellest tulenevatele vajadustele.

22. Ajakirja juurde võib luua nõuandva ekspertkogu, mis moodustatakse vastava ala väljapaistvatest eriteadlastest, kes osutavad ajakirja toimetuskolleegiumile ekspertabi. Nõuandva ekspertkogu koosseisu valib, seda oma äranägemisel muudab ning ekspertkogu liikmetega koostööd arendab ajakirja peatoimetaja/toimetuskolleegiumi esimees, tuginedes toimetuskolleegiumi liikmete ning teiste vastava ala eriteadlaste soovitudele.

Kirjastusnõukogu

23. Kirjastuse üldist tegevust ja arengut suunab Eesti Teaduste Akadeemia Kirjastusnõukogu (edaspidi Kirjastusnõukogu).

24. Kirjastusnõukogu liikmeskonna moodustavad Teaduste Akadeemia Kirjastuse poolt väljaantavate ajakirjade peatoimetajad ja/või toimetuskolleegiumide esimehed, Kirjastuse direktor (kõik eelpoolnimetatud *ex officio*) ning kuni viis Akadeemia juhatuse otsusega nõukogu koosseisu (volitustega viieks aastaks) määratud akadeemikut. Kirjastusnõukogu esimeheks kinnitab Akadeemia juhatus ühe akadeemikute hulgast.

25. Kirjastusnõukogu:

- 1) kujundab seisukohti Eesti Teaduste Akadeemia ja Teaduste Akadeemia Kirjastuse üldise kirjastamispoliitika küsimustes;
- 2) kujundab seisukohti ja teeb ettepanekuid Kirjastuse tegevuse arendamise ja Kirjastuse struktuuri küsimustes;
- 3) teeb ettepanekuid uute ajakirjade väljaandmise alustamiseks või olemasolevate väljaandmise lõpetamiseks;
- 4) nõustab Kirjastuse direktorit mitteperioodilise kirjanduse väljaandmisel vastavalt eraldatud riigieelarvelistele vahenditele.

26. Kirjastusnõukogu arutab küsimusi, võtab vastu otsuseid ja kujundab seisukohti nõukogu töökoosolekul, mille kutsub kokku nõukogu esimees vastavalt vajadusele, kuid vähemalt üks kord aastas. Kirjastusnõukogu koosolekud protokollitakse.

27. Kirjastusnõukogu otsused ja ettepanekud on soovituslikud. Nõukogul on õigus esitada oma arvamused ja ettepanekud seisukohavõtuks ja otsustamiseks Akadeemia juhatusele.

28. Kirjastusnõukogu esimees esitab Akadeemia juhatuse nõudmisel kirjaliku aruande Kirjastusnõukogu tegevuse kohta. Aruanne esitatakse vähemalt üks kord viie aasta kohta (esimehe volituste tähtaja lõppedes).

V. KIRJASTUSE VARA, RAHALISED VAHENDID, FINANTSEERIMINE, EELARVE JA BILANSS

29. Kirjastuse vara on Kirjastuse valduses ja kasutuses olev iseseisev osa Eesti Teaduste Akadeemia varast, mille kasutamise õiguse Kirjastuse ülesannete täitmiseks on Akadeemia delegeerinud Kirjastusele.

30. Kirjastuse vara koosneb:

- 1) varast, mis anti Kirjastusele üle tema moodustamisel;
- 2) varast, mille Kirjastus on soetanud temale eraldatud riigieelarveliste vahendite arvel;
- 3) varast, mis on soetatud Kirjastusele eraldatud sihtotstarbeliste vahendite arvel;
- 4) varast, mis on soetatud Kirjastuse majandustegevusest ja tasulistest teenustest laekunud täiendavate vahendite arvel;
- 5) varast, mille teine isik on Kirjastuse kasuks võõrandanud.

31. Kirjastus valdab, kasutab ja käsutab oma vara seaduses sätestatud korras oma ülesannete täitmiseks vastavalt käesolevale põhimäärusele ja direktori poolt kehtestatud korrale.

32. Kirjastuse rahalised vahendid on:

- 1) Akadeemia eelarve kaudu eraldatud riigieelarvelised vahendid;
- 2) sihtprogrammide raames Kirjastusele eraldatud vahendid;
- 3) tellijatelt ja sponsoritelt Kirjastusele sihtotstarbeliseks kasutamiseks eraldatud vahendid;
- 4) eraldised ajakirjade kaasväljaandjatelt;
- 5) laekumised kirjastamisalasest majandustegevusest, tasulistest teenustest ja kirjanduse müügist;
- 6) laekumised muudest allikatest.

33. Kirjastusele eraldatava riigieelarvelise toetuse suuruse Akadeemia aastaeelarves määrab Akadeemia juhatus.

34. Kirjastuse kõigi tulude ja kulude kohta koostatakse tasakaalustatud eelarve. Kirjastuse eelarve ja tulude-kulude bilanss moodustavad Akadeemia koondeelarve ja koondbilansi iseseisva osa.

VI. ARUANDLUS, KONTROLL JA JÄRELVALVE

35. Kirjastus peab oma varade ja vahendite kasutamise ja liikumise kohta raamatupidamise ja statistilist arvestust seadusega kehtestatud korras, juhindudes täiendavalt Akadeemia raamatupidamise eeskirjadest.

36. Kirjastusele eraldatud riigieelarveliste vahendite kasutamist kontrollib Rahandusministeerium ja Riigikontroll.

37. Riiklikku järelevalvet Kirjastuse tegevuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium.

38. Akadeemiasisest järelevalvet Kirjastuse tegevuse üle teostavad Akadeemia president ja peasekretär.

VII. KIRJASTUSE TEGEVUSE LÕPETAMINE

39. Kirjastuse tegevuse lõpetamise otsustab üldkogu otsuse alusel Eesti Teaduste Akadeemia.